

MAGYARÁG

1938. Dec. 15
VII. No. 337

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. Bejegy. la Trib.
Bihor Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Chamberlain kijelentette az angol alsóházban, hogy

Németország hivatalosan nem vetette fel eddig a gyarmati kérdést,

a franciá gyarmatok megvédésére pedig nem kötelezi szerződés Angliát

London, dec. 13. Az angol alsóház hétfői ülésén a kérdések özönére kellett a kormány tagjainak felelniök. Az egyik képviselő az iránt érdeklődött, van-e olyan szerződés, vagy egyezmény, amely Angliát formálisan arra kötelezné, hogy katonai segítséget adjon Franciaországnak, ha Olaszország háborúval támadná meg Franciaországot, vagy a birtokait. Chamberlain azt válaszolta, hogy ilyen formális köteletség nincs.

A Memel-vidéken történekről feltett kérdésre Chamberlain azt válaszolta, hogy Nagybritánia berlini ügyvivője és Franciaország nagykövete utasításokat kaptak, fejezték ki azt a reményüket, hogy a német birodalom a statutum tiszteletbentartásának biztosítására használja fel befolyását.

Eg képviselő azt kérdezte, hogy Németország kérte-e hivatalosan volt gyarmatai visszaadását. Chamberlain miniszterelnök tagadón válaszolt.

Mély megdöbbenést váltott ki Franciaországban Chamberlain kijelentése

Párisban óriási hatást váltott ki Chamberlain kijelentése, miszerint a francia—angol egyezség nem tartalmaz olyan pontokat, ami szerint Anglia gyarmati területeken is köteles támaszt nyújtani Franciaországnak. A francia félhivatalos Havas ügynökség a kijelentéssel kapcsolatban a következő közleményt tette közzé:

— Igaz ugyan, hogy az angol—francia megegyezés csakugyan nem tartalmaz olyan pontokat, amik szerint Anglia köteles Franciaországot gyarmati támadás esetén is segíteni, egy ilyen konfliktus még sem hagyhatja Angliát közömbösen.

Miért megy Chamberlain Rómába?

Chamberlain az angol alsóház ülésén kijelentette, hogy személyes megbeszéléseket akar Mussolinival és főleg a személyes megbeszélések kedvéért utazik Rómába.

Schacht Londonban a zsidó menekültek ügyében is tárgyal

London, dec. 13. Schacht Hjalmar Londonba utazik és tárgyalni fog a zsidó menekültek ügyében is. — Schacht az

Angol Bank igazgatóságával megegyezést szeretne létesíteni, miszerint a zsidók kívándorlására Anglia megfelelő

mennyiségű valutát bocsásson a német kormány rendelkezésére.

Németország közeledni akar a Szovjethez?

A Lumea Românească című lap berlini jelentés alapján úgy tudja, hogy német politikai körökben sürgetik a Szovjethez való közeledés gondolatát. Ennek oka elsősorban az élelmiszerhiány, amely Ausztria és a szudéta-területek elcsatolása után hangsúlyozottabbá vált. Németország ilyen módon akarja kontrakározní a lengyel—szovjet közeledést.

Ostromállapot Kaunasban

Izgalom a Memel-vidéken

Klaipėda Adrias Zunas, a klaipėdai (Memel-vidék) helyőrség parancsnoka, kérte a kaunasi kormányt, hogy intézkedjenek a helyőrség területén fennálló izgatott hangulat enyhítéséről. Ha rövidesen nem történnek megfelelő intézkedések, nem vállalhat felelősséget a helyőrségért, mivel a litván katonákat a város német elemei állandóan provokálják.

Szmatona, az új litván köztársasági elnök hétfőn tette le az esküt a kaunasi érsek kezébe. Az elnök ezután beszédet mondott, annak külpolitikai részében hangoztatta, hogy Litvánia minden szomszédjával jó viszonyt akar kiépíteni. A németekkel a viszony kezdetől fogva mindig jó volt. A memeli területre vonatkozóan a litván kormány hajlandó betartani a statutum intézkedéseit.

Lengyelországgal már egész sor szerződést kötöttek és remélik, hogy a jövő kapcsolatok is barátságosak lesznek.

Kaunasban heves tüntetések voltak, amiknek a rendőrség vetett véget. A tüntetések hatása alatt a hatóság kihirdette az ostromállapotot. Az egyetemet bezárták és több mint száz diákot letartóztattak.

Ma: Karácsonyi ajándék-akciónk 30. száma

December 24 és január 5 között féljeggyel lehet utazni a vasuton

Bukarestből jelentik: A CFR, vezérigazgatósága elrendelte, hogy a Karácsonyi ünnepek alkalmából december 24 és január 5. között féljegyvel lehet utazni a vasuton. Az 50 százalékos kedvezmény mindenre vonatkozik, a vasuti jegypénztárak féljegyet adnak ki, a gyorsvonatra a „supliment”-et, a Rapid vonatokra a „tichet” azonban teljes egészében meg kell fizetni. A féljegy utazás kedvezménye január 5-én éjjeli 12-kor jár le.

A nagyváradai Magántisztviselői Szakszervezet figyelemreméltó javaslatai a megjelent magántisztviselői statutummal kapcsolatban

A Munkakamarák Uniója által készített magántisztviselői statutum-tervezetet — melyet mi már részletesen ismertettünk olvasóink előtt — a helyi Magántisztviselői Szakszervezethez is megküldték véleményezés végett.

A magánalkalmazottakat érintő ezen nagyfontosságú törvénytervezet alapos áttanulmányozása után a szakszervezet érdekes és figyelemreméltó javaslatakat terjesztett elő a Bukarestben székelő Munkakamarák Uniójának Tanácsához, melyből ismertettjük a lényegesebb pontokat.

A javaslat szerint:

A magántisztviselői statutum-tervezet 14. szakaszában előírt 5 éves szolgálati múlt igazolását hatálytalanítani kívánják s kéri többek között hogy

a) mindazon 23 évet betöltött magántisztviselő és kereskedelmi alkalmazott munkaadói igazolás alapján minden további feltétel nélkül kapja meg a képesítési okiratot,

b) 23 éves korig 2 éves szolgálati múlt igazolása állapíttassék meg, mert fentiek már 3 éves gyakornoki vagy tanulóidőt már kitölthettek, ehát már birtokában vannak a szükséges képzettségnek.

A férfi alkalmazottak szolgálati idejébe ismerjük el az eltöltött katonai szolgálati időt is. A magántisztviselői céheknek adassék meg azon jogkör, hogy igazolhassák a szakmai képzettséget.

Az írásbeli vizsga kizárólagosságának megszüntetése.

Az alakítandó vizsgáztató bizottságba a Munkakamara által delegálandó magántisztviselő cég ajánlása alapján történjen.

Figyelemreméltó a javaslat azon része, mely az írásbeli vizsga kizárólagosságának megszüntetését kéri s ajánlja, hogy legalább háromszor lehessen vizsgára jelentkezni. Azon oknál fogva, mivel nagyon sok alkalmazott van, akik nem rendelkeznek a tervezetben előírt adminisztratív jellegű ismeretekkel.

Továbbra is a szabad elhelyezkedési lehetőséget kéri.

A törvénytervezet 36. és 37. szakaszai, melyek magukba foglalják a kötelező állasközve

titő által való alkalmaztatást és elhelyezkedést, teljes egészükben törölni kívánják és továbbra is az elhelyezkedés és alkalmaztatás szabadságának fenntartását kéri, mert a kötelező állasközvetítés nem teremt újabb elhelyezkedési lehetőségeket, ellenben sok elégedetlenségre ad alkalmat úgy a munkavállalók, mint a munkaadók részéről.

A tervezet 38-ik szakasza szerinti köteles írásos munkaszerződés bevezetését a magántisztviselői társadalom teljes egészében elfogadja, azon módosítással, hogy a munkaszerződések a magánalkalmazotti cég közvetítésével a Munkakamarával egyetértésben legyenek megkötve.

A törvénytervezet megemlíkezik a minimális fizetés bevezetéséről a drágaság és a lét szükséglet figyelembevételével,

vel, valamint a minimális előléptetésről a szolgálati múlt és a családi terhek alapján. Szakszervezet ennek megfelelően kéri sürgős törvénybeiktatását.

Az alkalmazott nem veszti el szerzet jogait a munkaszerződés félbeszakadása esetén — írja elő a 42-ik szakasz — ezzel kapcsolatban a javaslat kéri a folytonosság megállapítását és az eltöltött szolgálati múlt elismerését mindazon bizonyítékok és akták alapján, a mivel az illető alkalmazott rendelkezik.

Fentiekben kívül még számos javaslatot tartalmaz a törvénytervezetre küldött véleményezés, amelyet a közeljövőben véglegesen összeállításra kerülő magántisztviselői statutum kidolgozásánál valószínűleg figyelembe is fognak venni.

Rendelet a karácsonyfáknak szánt fenyőfavágás eltiltásáról

A „Tribuna” írja:

„A Someș-tartomány a minisztertanács határozata értelmében intézkedéseket tett az exportra szánt és karácsonyfárra felhasználandó fenyőfák vágásának betiltására. A rendelkezést a lakosság tudomására hozták, amely fenyőfa eladásával foglalkozik, hogy ne okozza nek hiábavaló költségeket maguknak a feleslegesen levágott fenyőfák összegyűjtésével és elszállításával.”

Erdeklődünk a biharmegyei prefektúrán, a fenti rendelet azonban még nem érkezett meg. Így tehát pontosan nem lehet tudni, hogy belföldön is véglegesen tilos-e a karácsonyfák árusítása. A jelek szerint azonban igen.

Mindenki váltsa ki személyazonosság. igazolványát!

A belügyminisztérium rendelete alapján — mint ismertetes, — a városok, községek és falvak hatóságai helekkel ez előtt megkezdtek az új személyazonossági igazolványok kiállítását. Ennek a fontos fényképes okmánynak birtokában, — igazoltatások esetén senkit sem érhet semmiféle kellemetlenség és egy újabban kelt rendelet értelmében ilyen személyazonossági igazolványt követelnek a CFR összes utasaitól is.

Nálunk Nagyváradon ugyan csak hetek óta folyik már az új fényképes személyazonossági igazolványok kiállítása. tekintettel a tömeges jelentkezésekre, a Népesedési hivatal

kettőzött munkaerővel dolgozik és így sikerült elérni, hogy a személyazonossági igazolványért jelentkezők azonnal megkapják a fontos okmányukat.

A közönség tájékoztatása céljából meg egyezni kívánjuk, hogy minden 16 éven felüli férfi és nő köteles személyazonossági igazolványt váltani.

A személyazonosság kiállításáról férfiaknál állampolgársági és katonai igazolvány, nőknél állampolgársági bizonyítvány, férjzett asszonyoknál pedig házassági anyakönyvi kivonat szükséges. Ezeknek az okmányoknak a birtokában a jelentkezések

30

szelvény

amely 1—30 sorszámig összegyűjtve felfogosit 1938 december hóban tartandó nagy karácsonyi ajándékacliónkban való részvételre.

sorrendjében 10 percen belül állítja ki a népesedési hivatal az igazolványokat.

Kénytelenek vagyunk ismételtelen hangsúlyozni hogy igazoltatások esetén az illetékes közegek csak is ilyen fényképes személyazonossági igazolványokat veszik tekintetbe. Azok, akik ezzel nem rendelkeznek, saját hibájukból igen kellemetlen helyzetbe kerülhetnek. A személyazonossági igazolványokért a hivatalos órák alatt lehet jelentkezni a Népesedési Hivatalban.

Inspekciós gyógyszerárak

Szerda, dec. 14.

Arany Kereszt, Piața Unirii 1. Tel. 2852
Csillag, Str. Nic. Iorga 23. Tel. 2551
Szent Antal, Regele Ferdinand Tel. 1354
Kigyó, Piața Regina Maria Tel. 2965

— Hogyan és kiknek kell bizonyítani az állampolgárságot a nyugdíjak kifizetése alkalománál. Jelentettük, hogy a pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya megkezdte a nyugdíj-könyvek számfejtését. A pénzügyigazgatóság közli, hogy azok a nyugdíjasok, akiknek állampolgárságát a pénzügyigazgatóság hármass bizottsága is igazolta, semmiféle iratot nem kell benyújtani. Azok a zsidó vallású nyugdíjasok, akiknek állampolgári felülvizsgálása még nem ért véget, ismét be kell nyújtassák az igazolványukat, hogy a felülvizsgálás még folyik. Azok pedig, akiknek állampolgárságát időközben felülvizsgálták, — az ügyészség nem feleltetett és így állampolgárságuk végleges lett, mutassák be a járásbíró végzését, hogy állampolgárságukat a pénzügy is tudomásul vehesse.

— 1 millió 650 ezer lei értékű munka Nagyváradon. A „Tribuna” jelentése szerint a Someș tartomány helytartósága jóváhagyta a nagyváradai polgármester határozatát, mely szerint több utcát köröskövel köveznek, a nagypiacot pedig nivellálják, valamint több utjavítási munkát hajtanak végre. A munkálatok összege 1,650.000 lei és a város saját rezsiben hajtja végre.

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírzalvéták nagy választékban a egolcsóbban. Pásztor Ede cég papírarubájában

Lelőtte az anyát, mert nem adta neki a lányát

Târgoviște, dec. 13. A Târgoviște közelében levő Ghinești községben különös szerelmi dráma játszódott le. Haralambie Radăuja 26 éves brănești fiatalember és Anica Stan Radu 20 éves ghinești leány között szerelmi viszony szövődött, sőt Anica össze is költözött a legénnyel. A szülők nem szóltak semmit.

Később azonban akadt egy

gazdagabb legény Ghinești községben, akit Anica anyja férjnek szemelt ki lánya számára. Ezért átment a szomszédos községbe és azon a címen, hogy a szövésnél szüksége van leányára „kikérte” Haralambietől.

A törvénytelen férj 3 napig várt, de amikor vadházastársa csak nem jött haza, befogta lovait a bricskába és átment

Ghineștirea. Az anya azonban kijelentette, hogy nem adja oda többé leányát.

A legény erre kirohant, elővette kocsijáról revolverét és két lövést adott le az ablakon keresztül. A lövések halálosan tették Anica anyját és bátyját.

A legényt a csendőrség letartóztatta.

podtak, hogy Piskin fognak találkozni, amikor át is adják a jelzett mennyiséget.

Katz értesítette Verneșcut, aki Bercovitz Leontina gépevel megérkezett s 1938. szeptember 12-én előbb Dévára, aztán este 9 órakor Piskire érkeztek, ahol a Baum-féle lőfőzdében szállottak meg. A Banca Națională s a rendőrség emberei azonban már mindenről értesülve voltak és ahogy a gép a Baum-kifőző előtt megállott, igazolásra szólították fel az autó utasait, akik azonban nem tudták magukat kellően igazolni, illetve nem tudták igazolni az aranynak feltüntetett csomagok eredetét. Abrudean és Radu 5 darab aranynak látszó rézrudat, 45 gram tiszta aranyat s 19 gram homokos aranyat hoztak. A hatóság emberei azonnal lefoglalták a soffőrnél lévő és az arany árára szánt 415.000 leit is. A dévai törvényszék hozza a tárgyalás után szombaton hirdette ki az ítéletet, amely szerint aranycsempészség vádjában bűnösnek találta Verneșcu Samu 49 éves bucaresti lakost s ezért 5 havi fogházra és 10.000 lei pénzbüntetésre ítélte, amely utóbbi 30 napra változtatható át, ki nem fizetés esetén. Bűnösnek találta a bíróság Goldstein Ervint is és őt 3 hónappal és 5000 lei pénzbírsággal, Katz József dévai kereskedőt 4 hóval és 10 ezer lei pénzbüntetéssel s Radu Petru Navalásfalvi lakost 3 hónappal és 5000 lei pénzbüntetéssel sújtotta. A 10.000 lei 200 napi és az 5000 lei 100 napi elzárásra is átváltoztatható ki nem fizetés esetén.

Az ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

Az elvált vő rágalalmazásért feljelentette volt apósát

Serban Péter szatmári kádarmestert és nejét rágalmazás címén feljelentette Bordás Miklós asztalos — aki különben a veje volt Serbanék-nak. Bordás szerint Serbanék azt állították róla, hogy váltót hamisított. A törvényszéken Serbanék azzal védekeztek, hogy Bordás abban az időben amikor még vejük volt, arra

kérte őket, hogy irjanak neki alá egy 25.000 lejes váltót. — Mikor elmentek a bankba, a 25.000 lejes váltó helyett egy 35.000 lejes váltót tettek eléjük aláírás végett. Bordás azután a leányuktól elvált, a váltót nem fizette és amikor az eljárásra megjegyzést tettek, be is perelte őket. A törvényszék egy-egy hónapi elzárásra

és 10.000 lej erkölcsi kártérítésre ítélte őket. Az ítélet ellen felebbeztek a felek — Bordás azonkívül, hogy a váltóját az apósáék kifizették helyette, némi készpénzt is akart kapni — a tábla azonban Serbanék felebbezésének adott helyet és az erkölcsi kártérítést 500 lejre mérsékelte.

Repülőgépen külföldre akarták vinni a csempészt aranyat

A dévai törvényszék összesen tizenöt havi fogházat osztott szét a négy csempésztárs között. — Lefoglalták az aranyat

Déva, dec. 13. A dévai törvényszék ma hirdetett ítéletet egy hunyadmegyei aranycsempészség ügyében, melyről annak idején beszámoltunk. Az ügy egyik szereplője Goldstein Ervin (Pater Ervin) Nagyváradon is közismert.

Verneșcu Sámuel bucaresti lakos, aki együtt élt egy Bercovitz Leontina nevű dúsgazdag bucaresti asszonnyal, Goldstein Ervin bucaresti 42 éves rabbi tanácsára elhatározta, hogy aranyat fog venni a termelőktől s azt külföldre fogják repülőgéppel szállítani. Goldstein Ervin, aki úgy látszik ismerte Katz József dévai kereskedőt, aki egy időben a dévai Fehér Keresztes volt a bérője, magához hívatta Katzt s Katz Józsefnek az lett volna a kötelessége, hogy a termelők és Verneșcu között az összeköttetést létesítse és ezért a munkájáért Katznak kilogrammonként 5000 lei bizonymányi jutalékot juttattak volna.

A hatalmasnak ígérkező üzletre Bercovitz Leontina, akitnek saját autója is volt, 500 ezer leit adott át Verneșcunak.

Katz József valóban felveszi az összeköttetést Abrudean Nicolae és Petru Radu hunyadmegyei aranyvidéki lakosokkal, akik meg is ígérk, hogy leszállítják részükre az ara-

nyat. A megállapodás szerint 4 vagy 5 kiló aranyat adnának el, kilónként 140.000 leiért. —

Abrudeannak ezért 15.000 leit át is adtak Bucarestben és ahogy hazaérkezett megállá-

A jövő héten hirdetjük ki karácsonyi ajándékakciónk eredményét

A mai lapszámunkban megjelent nagyszerű karácsonyi ajándékakciónk utolsó, azaz 30-ik sorszámu szelvénye, tehát arra kérjük olvasóinkat, hogy most már mindenki sürgősen adja át az összegyűjtött 30 szelvényt azon lapárusnak, akitől a lapot állandóan vásárolja és annak ellenében átveheti a számozott igazolójegyet, mégpedig adminisztrációs költségeink fejében 5 leiért, illetve a jegyre ragasztandó 1 lei repülőbélyeg miatt, 6 leiért darabonként, amely aztán feljogosítja őt az akciónban való részvételre. Akinek 1—2 szelvénye hiányzik, az pótolhatja a hiányt más sorszámu szelvényvel is, csak az a fontos, hogy összesen 30 szelvényt adjon át az árusnak. Egyben kérjük olvasóinkat, hogy 1 lei repülőbélyeg felragasztása nélkül ne fogadjanak el igazolójegyet senkitől se.

Megjegyezzük, hogy minden

igazolójegyen két drb. apróhirdetés feladására jogosító szelvény is van, melynek alapján egy 10 szavas apróhirdetés 20 lei helyett 10 leiért adható fel.

A nagy érdeklődésre való tekintettel esetleg kivételesen 2—3 igazolójegyet is lehet átvenni a lapárustól, amennyiben annál megfelelő számú jegy maradt még meg.

Ezúton közöljük újból 500 ajándékból álló akciónk főbb tárgyait, u. m.:

1 konyhaberendezés, 4 varrógép, 2 disznó, 1221 méter tűzifa, 10x25 kg. liszt, 10x5 kg. disznózsír, 10 női télikabát, 10 férfi télikabát, 20 pár férfi és női hócipő, 20 pár női és férfi cipő, továbbá 400 különböző hasznos és közszükségleti cikk.

Siessen tehát mindenki kiváltani az igazolójegyet, hogy azok szelvényeit a bizományosok mielőbb továbbítassák a kiadóhivatalhoz, mert a jövő héten már meg akarjuk tartani a sorsolást.

Megjelent az 1939. évi

Országos Magyar Naptár

Mindenkinek szükséges tudnivalók valóságos tárháza. Képekkel — diszitett kalendárium.

Ara 12 lei. Kapható lapunk összes árusainál.

A halott csempész pere a nagyváradai törvényszék előtt

Amikor az állam is akkor fizetett prémiumot, amikor a birságot nem lehetett behajtani

Több mint tíz esztendőre nyulnak vissza annak a rendkívül érdekes bűnpernek előzményei, amelyet péntek délután tárgyalta a törvényszék harmadik szekciójának hármas tanácsa. A per, amint mondani szokás, nagyon sok viszonyt érint, mint kereszttől, amíg végre tíz év után abba a stádiumba jutott, hogy ítéletet hozhat a bíróság.

A vádlottak padján az álla-

mi monopolpénztár két volt tisztviselője: Cojocarú és Pădureanu volt revisorok ülnek. A vádirat: okirathamisítás és csalás vádját tartalmazza ellenük.

Szerépel a perben a nagyváradai rendőrség 1928-ban szolgálatot teljesített két vezető tisztviselője is. Velük szemben azonban a vizsgálat során a táblai főügyészség eljettette a vádat. Így csak Pă-

dureanu és Cojocarú maradtak a vádlottak padján.

Az első számú vádlott ugyan is, akit Pollák Lébnek hívtak és foglalkozására nézve nem revizor, hanem — csempész volt, nem tudta bevárni a végérvényes per befejezését — és meghalt. Természetesen azonban azért az ő neve is gyakran szerepel a tárgyaláson. Sőt a legtöbbször az ő neve...

Amikor még biztos üzlet volt a monopol-kihágások felfedezése

A vádiratból a tényállás a következőképpen derül ki:

1928-ban még a régi monopol-törvény volt érvényben. E törvény értelmében a monopol-kihágások felfedezői és a kihágási jegyzőkönyvek elkészítői és aláírói a kihágások miatt kirótt pénzbírságok bizonyos százalékát prémium gyanánt kapták meg. A prémiumot az állami monopolhivatal előre kifizette, még mielőtt az állam a birságot a valóságban behajtotta volna. (A törvényt 1932-ben módosították csak, oly értelemben, hogy a prémium csak utólag jár.)

El lehet képzelni, hogy ily körülmények között milyen kecségető üzlet volt a monopol-kihágások „leleplezése”. — Olyannyira, hogy ha nem akadt elegendő kihágás — egyes, a prémiumra aspiráló és a „leleplezést” végző tisztviselők gondoskodtak róla, — hogy legyen megfelelő „anyag” (Valóságos tobzódás volt abban az időben a beugratásokban. Előfordult, hogy 100 leierért megfogadtak egy szegény fuvarost, hogy szállítson egy szekér rakományt a szomszéd faluba — és az országúton elfogták a szekert — csempész árujával együtt)

A vádirat legalább is azt állítja, hogy Pădureanu és Cojocarú közkereseti társaságot alapították Pollák Léb üzreműködésével, aki — megfelelő ismerettségű lévén, a szüzdohány termelők társadalmában, — felkereste a kiszemelt egyéneket és pénzt adott nekik, hogy szerezzenek be megfelelő mennyiségű szüzdohányt (sőt egy dohányvágó gépet is) az ő számlájára, ő majd érte jön és átveszi.

Amikor aztán Pollák Léb megkapta az értesítést hogy a dohány átvehető — nem egyedül ő jött el érte, hanem Cojocarú és Pădureanu a már említett két rendőrtisztviselő társaságában, megállapították a kihágást, jegyzőkönyvet vettek fel, kirótták a birságot. A beugratott embereket — akiknek természetesen legtöbb esetben nemhogy a többszáz ezer lejes birságra, de még az aznapi

ebédre sem volt pénzük, — bekísérték az ügyészségre, ahol a pénzbírságot fogházzá változtatták át. A „felfedező” pedig a jegyzőkönyvvel Bukarestbe sietett és nyomban felveszték a rájuk eső prémiumot.

Annakidején Erdélyszerte napirenden voltak az ilyen esetek. Cojocarú és Pădureanu

azonban a nagyváradai törvényszék elé most csak két ilyen „leleplezés” miatt kerültek.

Katona Lajos tasnádi és Gottlieb Mór nagykarolyi lakos szüzdohánybirsága epilóguusaként. Mindkét esetben 300—300 ezer lei volt a birság. A prémium pedig az összeg fele.

Pollák Léb előbb mindent magára vállal, de hat hónap mu va meggondolja magát

Sem Katonának, sem Gottliebnek természetesen nem volt pénze, hogy a birságot kifizesse. Így aztán a fogházba kerültek, ahonnan később — résztes révén szabadultak ki. Természetesen megfellebbezték a kihágási jegyzőkönyvet is, sőt feljelentést tettek azon a címén is, hogy a jegyzőkönyv hamis, mert olyanok is aláírták, akik jelen se voltak a leleplezésnél. S magától értetődően nem hallgatták el azt sem, hogy nekik az egész dohánnyüzletre Pollák Léb adott megbízást.

Pollák Léb letartóztatták. A vizsgálat során kiderült, hogy Pollák szoros kapcsolatban állott a monopol revizorokkal. Feljegyzéseket, táviratokat, pénzüsszegekről szóló nyugtákat találtak lakásán, amikor házkutatást tartottak. És ezekben gyakran szerepelt Pădureanu és Cojocarú neve.

Pollák Léb azonban mégis gavallérnak mutatkozott. — Amikor 1928-ban letartóztatták és a vizsgálóbíró először kihallgatta, hogy Cojocarutól Pădureanutól kapott volna pénzt arra a célra hogy agent provocateur minőségben szüzdohány vásárlásra adjon megbízást... Mindent magára vállalt... Kijelentette, hogy Pădureanun és Cojocarut, néha adtak is kölcsön egymásnak pénzt, de ez jóbarátok között nem feltűnő dolog.

Hat hónapig ült Pollák Léb a börtönben, amikor a monopol vezérigazgatóságától egy inspektor érkezett le Nagyváradra és ez megkérte a vizsgálóbíró, hallgassa ki

még egyszer Pollák Lébét. Ez meg is történt — és ekkor — legnagyobb meglepetésre

Pollák Léb megváltoztatta első vallomását és kielentette, hogy Cojocarutól és Pădureanutól kapott pénzt a dohány csempészés inscenálására, együtt „dolgoztak” és először azért vállalt mindent magára, mert a két revizor megfenyegette.

Fiatalkorú gazdálkodó tragikus halála Pécskán

Pécska, dec. 13. Balogh János pécskai gazda kiment kocsijával a pécskai kisdombra, hogy onnan földet szállítson házához. A földdel telt kocsi a lejtős és sáros úton felborult és Balogh olyan szerencsétlen

nül esett a kocsira alá, hogy amikor valamivel később az árra járok megtalálták, már holt volt. A csendőrség megállapította, hogy a szerencsétlen ségért senkit sem terhel a felelősség.

Ha a posta visszaadja a hamis pénzt...

Kellemetlen helyzetbe került Onitás Augustin, Sárköz község perceptora és Iles Vasile a község bírója. Még 1936-ban történt, hogy a perceptor mintegy 200.000 lej pénzt küldött be postán a szatmári pénzügyigazgatóságra. A 200.000 lejből 16.000 lejt visszaküldtek azzal, hogy 160 darab 100 lejes hamis. A perceptor 11.000 lejt beváltott, a többit nem akarta beváltani. A diferencián vita keletkezett a perceptia

és a posta között. A vita hevében keresni kezdték, hogy mi történt a becsértelt pénzzel és kiderült, hogy azt — ismét forgalomba hozták. Ezért hamis pénz terjesztése címén megindították ellenük az eljárást. A szatmári tábla azonban megállapította a pénzügyi tisztviselők jóhiszeműségét és felmentette őket. Az ügyészség felelősséget, azonban tegnap a tábla is helybenhagyta a felmentő ítéletet.

A monopol visszaköveteli a 300 ezer lejt.

A tárgyalásra a CAM — a bukaresti monopoligazgatóság külön ügyvédet küldött le Nagyváradra. Az ügyvéd részletesen ismertette a per történetét, hogy csak Pollák Léb második vallomását lehet hitelesnek elfogadni, mert a fogházban hat hónap alatt volt ideje elmélkedni és akkor nem presszionálta már senki. Monopol főtisztviselők és hivatásos csempészek között nem szokott pénzkölcsön

Egész öltönyre, kabáttra
szövet, vászon,
diftin, flanel
maradékban
potom áron
most érkezett
Steiner maradékos
Calea Victoriei 3. az udvarban.

zésig menő barátság fennállani és minden jel arra mutat, hogy valóban közkereseti beugrató társaság működött az inscenálás pedig nyilvánvaló. Az okirathamisítást azzal követték el, hogy olyan személyek nevét írták alá, akik jelen nem voltak, hogy azok is kaphassanak prémiumot.

A védő szerint nincs bizonyíték.

Poire György védő azzal kezdte védőbeszédét, hogy bizonyíték nélkül senkit sem lehet elítélni, a vádlottak ellen pedig nincs más bizonyíték, mint Pollák Léb második vallomása.

A védő végül a tanuvallosok alapján igyekszik kimutatni védenecai ártatlanságát és felmentő ítéletet kért. A törvényszék december 19-én hirdeti ítéletet (p)

Megdrágult a levéldíjszabás Magyarország és Lengyelország felé

Bukarest, dec. 13. A posta vezérigazgatóságának közlése szerint 1939 január 1-től kezdve megváltozik a Magyarországra és Lengyelországra küldendő levelek és levelezőlapok díjszabása. Az új díjsza-

bás a következő: 1) Levelekre 20 gramig 12 lei, további 20 gramért 7 lei bélijegyet kell ragasztani. 2) Egyszerű és képes valamint katonai levelezőlapok díja 7 lei. Válasz fizetve: 14 lei.

Szakadékba zuhan egy kerékpáros

Târgoviște, dec. 13. Könnyen végzetessé válható baleset érte Ion Marin Stancu szondamestert, aki a Concordia kőolajkitermelő társaságánál áll alkalmazásban. A szondamester tegnap este kerékpáron akarta megtenni az Ocnitza

Visineti közti utat és Visineti közelében a sötétben egy szakadékba zuhan. A balesetet későn fedezték fel és a súlyosan sérült Ion Marin Stancuát vészes állapotban szállították kórházba. Az orvosok azonban biznak felépülésében.

Ötmillió küldeményt akartak elrabolni a bucuresti-campulungi postakocsiból

Câmpulung, dec. 13. Mikközben a bucuresti-câmpulungi postakocsi Golesti állomáson tartózkodott, ismeretlen tettesek behatoltak a postakocsiba és elloptak onnan egy bórzsákos, amelyben a mozgó-posta az értékeket szokta szállítani. Szerencsére a postaszámban mindössze kétszáz lej értékű bélijegyek és néhány értéktelen nyomtatvány volt. Az ismeretlen tolvajok egy ötmilliót tar-

talmazó kazettát akartak ellopni, amelyet az egyik barát küldött Bucarestbe. Szerencsére ezt a kazettát a mozgó-kocsi vezetője másutt helyezte el és így meghiúsította a tolvajok tervét. A lopás ügyében megindult a nyomozás és rövidesen eredményre is fog vezetni, mert igen csekély a száma azoknak, akik a nagyértékű küldeményről tudtak.

LESZ AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK II. OSZTÁLYÁNAK A HUZÁSA

Újítsa meg még ma sorsjegyet

ÉS RÉSZT VESZ A 168.638 NYEREMÉNY SZÉTOZTÁSÁBAN, AMELYEK ÖSSZÉRTÉKE:

340.584.000 lei.

Halálugrás egy budapesti bérpalota harmadik emeletéről

Budapest, dec. 13. Vasárnap hajnalban öngyilkosságot követett el Grossmann Pál 56 éves budapesti illetőségű gabonatőzsdés. Grossmann a Kossuth Lajos-tér 13. szám alatti bérház harmadik emeletén levő lakása ablakából kiugrott a kövezetre és szörnyen halt. Grossmann hátrahagyott levelében gyógyíthatatlan betegségével okolja végzetes tettét, hozzátartozói azonban tudnivaló, hogy betegségén kívül, főleg az idősebb korban felmerült valamilyen és fizetési nehézségei kergetik az öngyilkosságra.

Stockholmban átadták a díjakat a Nobel-díj kitüntettjeinek

A Nobel-díjjal kitüntetett Nansen-iroda vezetője kijelentette, hogy ötmillió európai zsidó menekült e helyezéséről kell gondoskodni

Stockholm, dec. 13. A svéd akadémia disztimében tegnap adták át hagyományos külsőségek között a díjakat a Nobel-díj ezidei kitüntettjeinek. Az irodalmi díjat, mint már jelentettük, Pearl Buck amerikai író, a fizikai díjat Fermi olasz fizikus, a békedíjat a genfi Nansen-iroda kapta. A Nansen-iroda vezetője a díj átvétele után kijelentette, hogy eredetileg úgy gondolták, hogy az iroda ebben

az évben be fogja fejezni működését. A zsidók elleni mozgalom azonban föltétlenül szükségessé teszi a Nansen-iroda

további munkáját. Ma az a helyzet — mondta a Nansen-ről elnevezett menekültügyi szervezet vezetője, — hogy ő

Belgrádban agyonvert a tömeg egy gázoló urvezetőt

Belgrád, dec. 13. Egy gépkocsi, amely Sztoján Prodanovics ügyvéd tulajdona, Belgrád közelében belerohant a

hazatérő választók egy csoportjába. A gépkocsi három embert megölt, ötöt megsebesített. Prodanovics ügyvéd elakart menekülni, de a rendő-

millió európai zsidó elhelyezéséről kell gondoskodni, ami a mai idők legsúlyosabb feladatai közé tartozik.

Letartóztatták a bécsi Anker kenyérgyár vezérigazgatóját

Bécs, dec. 13. Búrcsai kerületi vezető Führert, a bécsi Anker kenyérgyár vezérigazgatóját és Winkler volt alkancellárt, a gyár igazgatóját, kizárta a pártból. Führer, akit letartóztattak, magas fizetésén kívül előlegeket vett fel, amelyeket sohasem fizetett vissza. Munkáját vagy egyáltalában nem, vagy csak nagyon felületesen végezte. Winkler volt alkancellár, ugylátszik, szintén részese Führer vesztegetési botrányainak.

ség letartóztatta. Egyik barátját, aki leszállt a gépkocsiból, hogy lássa mi történt, tömeg agyonverte.

Mátó: kezdve igazolójegyek lapárusítóink és a kiadóhivatalban kaphatók

Hamis nyomon

— Regény — 105

— Mondtam már, hogy meg fogom mondani... a nászutunkon — felelte Cornboise és me-reven nézett Joan szemébe. — Ha nem hisz nekem: kérdezze meg az anyját, hogy meg tudom-e akadályozni, hogy fölakasszák Selkirket azért, mert meggyilkolta Marchot... és éppen úgy: meg tudom-e akadályozni, hogy megvádolják ez-zel az anyját, akár Selkirkkel együtt, akár külön?... És az anyja azt fogja felelni, hogy: igen... meg tudom akadályozni... Kérdezze meg tőle, hogy meg tudom-e győzni teljesen Hallett ezredést arról, hogy a maga anyjának semmi köze nem volt March-hoz és hogy semmiképpen nem felelős meggyilkolásáért... És az anyja erre is azt fogja mondani, hogy igen ezt is meg tudom csinálni... És kérdezze meg tőle, hogy maga is meg tudná-e mindezt tenni, ha mindarról tudomással birna, amit én tudok: és az anyja erre is azt felelné, hogy igen.

— Azt akarja mondani, hogy az anyám kívánja, hogy maga hallgasson, amikor maga rendbe tudná hozni a dolgot apámmal és ezt az egész Selkirk-ügyet is rendbe tudná hozni?

— Igen. Kérdezze meg tőle maga. Ismételheti minden állításomat anyja előtt, ő meg fogja erősíteni.

— És maga azt is tudja, hogy anyám nem engedné meg, hogy maga földerítse ezt a borzalmas gabalyodást — és maga meg esküszik arra is, hogy maga azt is tudja, hogy miért nem engedné meg?

— Igen. Tudom, miért nem engedné meg. És amikor a feleségem lesz, maga is meg fogja tudni... És maga a feleségem lesz, Joan.

Joan már kinyitotta a száját, hogy megmondja, hogy megváltoztatta szándékát, de szó nem jött az ajkára. Elvégre is Cornboise nem ígért mást, mint Joan riváncsiságának kielégítését és azt, hogy továbbra is gondoskodik Selkirk biztonságáról — ami Joan anyjának biztonságát jelenti. Sohasem ígérte, hogy kettévágja a csomót.

Joan hirtelen fölugrott.

— Játék a szavakkal — kiáltotta szenvedélyesen. — Mi játszunk azzal, hogy okosak és hidegek vagyunk, mialatt anyám élete összeomlik meg az apámé... és Rayé...

— Ray? — ismételte Cornboise. — Á, igen, Ray Bristowe a vetélytársam, igaz?

Joan keze tehetetlenül hanyatlott le.

— Nem — felelte tompán. Hirtelen kialudt a fellebbanása.

Cornboise nevetett.

(Folytatjuk)

Szerelmi dráma a fővárosi büntetőtábla előtt

Bucuresti, dec. 13. A bucurestii büntetőtábla, ma kezdi meg annak a szerelmi dráma-nak tárgyalását, amelynek Urlateanu mérnök volt az áldozata. Mint ismeretes, Eliza Do-nescu, a dráma hősnője, mi-

után agyonlőtte Urlateanut, maga ellen fordította a gyilkos fegyvert, de tettének végrehajtásában megakadályozták. A gyilkosságot a büntetőtábla Petrescu elnök elnöklése alatt tárgyalja.

Román búzát vásárol Anglia

London, dec. 13. Az ezévi angol búzatermés, annak ellenére, hogy a körülményekhez képest teljesen kilégítő volt, mégsem fedezi az ország szükségletének negyedét sem. Ez-

ért, amint a Rador jelenti, a román búzának ebben az évben kiváló esélye van arra, hogy nagy mennyiségben lesz elhelyezhető az angol piacon.

A máramarosi kincstári erdőkezelőségek felülvizsgálása

Máramarossziget dec. 13. Nedelcovici erdészeti főfelügyelő Máramarosszigetre érkezett, ahonnan — hivatalos körutja

során — a megyében levő kincstári erdőkezelőségeket látogatja meg és vizsgálja felül.

Rejtélyes robbanás történt egy angol tehergőzösön

Marseille, dec. 13. A „Mariade” angol tehergőzösön robbanás történt. A gőzöst novemberben Valenciában bombatalálat érte és Marseillebe vontatták. A robbanás szombat délután történt s 13 munkás tartózkodott a hajón. A fe-délzetén volt munkások kö-

zül három súlyos sérüléseket szenvedett. Később a hajó mélyében három megszenesedett holttestet találtak. Attól lehet tartani, hogy még emelkedni fog a halottak száma. A robbanás okát még nem sikerült megállapítani.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképel
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Szerintandrás, Tarján, Gyíres községek részére megbízható újságárust keresünk jó kereset tel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Keresek egy feltétlenül megbízható férfit, vagy nőt, bevezetett helyre lapelárusítónak, január 1-re. Biztos megélhetést nyújtó állás. Cim Cultura könyvkereskedés, Săcueni

VÉTEL-ELADÁS

Egy magas alakra jó állapotban levő sötétkék öltöny eladó Str. Caragiala 4. szembe a kapuval. 5161

Gál-féle román-magyar és kinek nélkülözhetetlen — csak magyar-román szótár minden 25 lei. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

Stanio-l-papir, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papirok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4.

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papirok, papírszalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

A szatmári nyugdíjasok és az állampolgárság igazolása

Ismeretes, hogy a kormányrendelet értelmében a nyugdíjasoknak igazolniuk kellett állampolgársági helyzetüket. A rendelet Szatmáron mintegy 1600 nyugdíjast érintett, akik közül 133 nem tudta felmutatni az állampolgársági bizonyítványt. Ezek a nyugdíjasok a kifizetésnél nem kapták meg november havi illetményeiket, később azonban 93 nyugdíjasnak folyósították a járulékát, mert a nyugdíj-központhoz kérvényt adtak be és a kérvényben pontosan kimutatták állampolgársági helyzetüket. Negyven nyugdíjas nem küldte el kérvényét s ezért elestek a nyugdíjtól. — Értesítéseink szerint azok, akik kérvényeiket idájében küldték a decemberi nyugdíjat is megkapják.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI. 7.30: Ritmikus torna, híradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Gyermekóra. 19 Időszzerű anyag. 19.17 Tánclemez. 20 Felolvasás. 20.15 Gramofonlemez. 21 Felolvasás. 21.05 Filharmonikus hangverseny ismertetése. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. A hangverseny szüneteiben hírek. 23 Hírek. 23.15 Táncczene közvetítése a sinaii kaszinóból. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. Árfolyamhírek. 17.15 Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Gazdáknak. 18.30 Hanglemezek. 19 Előadás. 19.30 Lemezek. 20 Hírek. 20.20 Zongoraszámok. 20.50 Előadás. 22.20 Cigányzene. 22.40 Hírek. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.45 A rádió szalonzenekara. 24 Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek.

Veszek

Ócska ólmo!

Cim a kiadóban